

Rechtbank Noord-Nederland, locatie Leeuwarden

Zaaknummer: C/17/199273 / HA RK 25/17

Mondelinge behandeling: 9 juli 2025

**VERWEERSCHRIFT VOORLOPIGE BEWIJSVERRICHTINGEN EX ART.
196 E.V. RV**

inzake:

ALBERT BOURLA

wonende te Greenwich, Verenigde Staten van Amerika

Verweerder sub 11,

advocaten: mr. D.C. Roessingh en mr. M. Bredenoord-Spoek,
beiden kantoor houdende aan het Burgerweeshuispad 201,
1076 GR Amsterdam, die dit verweerschrift indienen.

tegen:

1. [REDACTED]
wonende te Leeuwarden,
2. [REDACTED]
wonende te Brunssum,
3. [REDACTED]
wonende te Leeuwarden,

(tezamen "[REDACTED] c.s.")

verzoekers,

advocaten: mr. A.G.W. van Kessel en mr. P.W.H. Stassen

1 INLEIDING

1. ■■■ c.s. heeft een verzoekschrift voorlopige bewijsverrichtingen ex art. 196 e.v. Rv ingediend. In dit verweerschrift licht Bourla toe dat ■■■ c.s. niet-ontvankelijk moet worden verklaard, althans dat het verzoek van ■■■ c.s. moet worden afgewezen.

2 BOURLA SLUIT ZICH AAN BIJ HET VERWEERSCHRIFT VAN DE STAAT

2. Bourla heeft kennisgenomen van het verweerschrift voorlopig deskundigenverhoor namens de Staat der Nederlanden en verschillende natuurlijke personen (tezamen de "**Staat**") van 24 juni 2025 (**Bijlage 1**). Bourla sluit zich aan bij het verweer van de Staat en maakt alle stellingen van de Staat tot de zijne en in het bijzonder de volgende (samengevat weergegeven) stellingen:

- (i) ■■■ c.s. dient niet-ontvankelijk te worden verklaard in zijn verzoek (art. 196 lid 1 Rv), althans het verzoek van ■■■ c.s. dient te worden afgewezen wegens strijd met de goede procesorde en/of misbruik van bevoegdheid (art. 196 lid 2 Rv) (paragraaf 3 verweerschrift Staat).
- (ii) Het verzoek van ■■■ c.s. dient te worden afgewezen, omdat ■■■ c.s. onvoldoende belang heeft bij het horen van de voorgestelde 'deskundigen', omdat (i) de voorgestelde personen niet zijn aan te merken als (objectieve en onpartijdige) deskundigen, (ii) zij niet beschikken over de juiste kwalificaties en (iii) het op grond van eerdere uitlatingen al duidelijk is op welke wijze zij zullen verklaren en dat zij geen onomstotelijk bewijs zullen opleveren van de stellingen van ■■■ c.s. (en/of ■■■ c.s.) (nrs. 1.5-1.8 en paragraaf 4 verweerschrift Staat).
- (iii) Het verzoek van ■■■ c.s. dient te worden afgewezen omdat ■■■ c.s. onvoldoende belang heeft bij het verzoek en/of sprake is van misbruik van bevoegdheid en/of strijd met de goede procesorde, want (i) het bewijs kan ook schriftelijk worden verkregen, (ii) er is geen noodzaak om het bewijs veilig te

stellen, (iii) het gaat om een juridisch geschilpunt en (iv) er is een reële kans op afwijzing van een eventuele incidentele vordering tot voeging of tussenkomst van ■■■ c.s. (paragraaf 5 verweerschrift Staat).

- (iv) Het verzoek van ■■■ c.s. dient te worden afgewezen, omdat de door ■■■ c.s. voorgestelde vragen irrelevant en/of ongeschikt zijn voor beantwoording door een deskundige, en/of niet behoren tot het expertisegebied van de voorgedragen personen (paragraaf 6 verweerschrift Staat).
- (v) Voor zover het verzoek van ■■■ c.s. (mede) moet worden begrepen als een verzoek tot het horen van getuigen, geldt om de hiervoor genoemde redenen (i) tot en met (iv) dat ■■■ c.s. niet-ontvankelijk moet worden verklaard in zijn verzoek althans dat zijn verzoek moet worden afgewezen. Daarbij komt dat het verzoek ook moet worden afgewezen omdat ■■■ c.s. niet heeft toegelicht van welke relevante gebeurtenissen de door ■■■ c.s. genoemde personen getuige zouden zijn geweest; geen van de vragen heeft betrekking op hun eigen waarnemingen (voetnoot 1 verweerschrift Staat).

3 AANVULLENDE OPMERKINGEN MET BETREKKING TOT MICHAEL YEADON

- 3. In aanvulling op het verweer van de Staat dat de heer Mike Yeadon ("**Yeadon**"), een voormalig werknemer van Pfizer, Inc. ("**Pfizer**"), niet aan te merken is als (objectieve en onpartijdige) deskundige, maakt Bourla nog enkele opmerkingen.
- 4. ■■■ c.s. beweert dat Yeadon zou beschikken over de noodzakelijke kwaliteiten om te worden gehoord en/of verslag uit te brengen als deskundige, onder meer omdat hij voormalig vicepresident van Pfizer zou zijn en gespecialiseerd zou zijn in de ontwikkeling van vaccins.¹ ■■■ c.s. zou aan Yeadon onder andere vragen willen stellen over (i) het bestaan van de ziekte Covid-19 en de Covid-19 pandemie, (ii) over wie de Covid-19 vaccins heeft ontwikkeld en met welk doel en (iii) over

¹ Verzoekschrift ■■■ c.s. randnr. 17 sub 2.

de veiligheid en effectiviteit van Covid-19 vaccins en de kwalificatie van Covid-19 vaccins als 'biowapens' en een middel voor het plegen van genocide.

3.1 Geen relevante expertise kenbaar uit zijn cv

5. Voor zover [REDACTED] c.s. meent dat Yeadon vanwege zijn dienstbetrekking bij Pfizer als deskundige kan gelden met betrekking tot deze onderwerpen, valt dat niet in te zien.
6. Yeadon was van 1995-2011 werkzaam bij Pfizer. Hij is dus al ruim 13 jaar niet meer in dienst bij Pfizer. Alleen al om die reden kan het niet zo zijn dat Yeadon betrokken was bij de ontwikkeling van Comirnaty, die immers begon in 2020.
7. Daarbij komt dat Yeadon ook niet werkte op een afdeling binnen Pfizer die verantwoordelijk was voor de ontwikkeling van vaccins. Yeadon was werkzaam binnen Pfizer's *Worldwide Research, Development and Medical* organisatie ("WRDM"). Pfizer's WRDM organisatie is onderverdeeld in verschillende therapeutische gebieden, waaronder bijvoorbeeld '*Inflammation & Immunology*' en '*Vaccines*'.² Tot 2011 was '*Allergy & Respiratory Biology*' ("A&R") ook een van de therapeutische gebieden. Daar werkte Yeadon. De afdeling A&R hield zich bezig met onderzoek naar astma en longziekten zoals COPD. Yeadon heeft niet op de afdelingen '*Inflammation & Immunology*' of '*Vaccines*' gewerkt. Die laatste afdeling heeft in 2020 uiteindelijk Comirnaty ontwikkeld.
8. Het valt dus niet in te zien dat Yeadon vanwege zijn dienstbetrekking bij Pfizer over de benodigde kennis en/of ervaring zou beschikken om te verklaren over de veiligheid en effectiviteit van Comirnaty of andere Covid-19 vaccins. Ook overigens blijkt uit zijn cv niet dat hij uit anderen hoofde relevante ervaring of kennis heeft opgedaan over (Covid-19 of mRNA-)vaccins dan wel biowapens of pandemieën. Wat dat laatste

² Zie: 'About', *Pfizer*, <https://www.pfizer.com/about/partners/research-and-business-development-partnerships>.

betreft: hij heeft in een online blogpost juist expliciet bevestigd dat hij relevante expertise op dat vlak ontbeert: "*I am not an epidemiologist.*"³

9. Overigens vermeldt Yeadons cv dat hij de *Chief Scientific Officer* zou zijn geweest van Pfizer. Dat is onjuist. In de periode dat Yeadon bij Pfizer werkte waren Martin Mackay (1995-2010) en Mikael Dolsten (2010-2025) de *Chief Scientific Officer* van Pfizer.

3.2 Yeadons aantoonbaar onjuiste en ongefundeerde publieke stellingen diskwalificeren hem als deskundige

10. Ook het gegeven dat Yeadon publiekelijk aantoonbaar onjuiste en ongefundeerde stellingen heeft verspreid over de Covid-19 pandemie en vaccinaties, diskwalificeert Yeadon als mogelijke (betrouwbare, objectieve en onpartijdige) deskundige.
11. In een blogpost van 16 oktober 2020 stelde Yeadon bijvoorbeeld ten onrechte dat de Covid-19 pandemie effectief voorbij zou zijn: "*The pandemic is effectively over, with small, self-limiting outbreaks which will soon subside.*" Ook stelde Yeadon dat er geen vaccins nodig waren om de pandemie te beëindigen: "*There is absolutely no need for vaccines to extinguish the pandemic. I've never heard such nonsense talked about vaccines.*" In dezelfde blog post bevestigde Yeadon overigens dat hij relevante expertise op dit vlak ontbeert: "*I am not an epidemiologist. I'm not a mathematician, either.*"⁴
12. Bovengenoemde beweringen van Yeadon met betrekking tot de Covid-19 pandemie en vaccins bleken onjuist. De pandemie was niet voorbij in oktober 2020, maar heeft nog ruim tweeëneenhalf jaar geduurd.⁵ Vaccinatie heeft bovendien in grote mate bijgedragen aan het afremmen van de pandemie. Wetenschappelijke analyses laten

³ Blog: M. Yeadon, 'What SAGE Has Got Wrong', 16 oktober 2020, <https://web.archive.org/web/20201129113931/https://lockdownsceptics.org/what-sage-got-wrong/>. Commentaar: A. Swenson, 'Coronavirus pandemic is not 'effectively over' as op-ed claims', 30 november 2020, <https://apnews.com/article/fact-checking-9788407587>.

⁴ Blog: M. Yeadon, 'What SAGE Has Got Wrong', 16 oktober 2020, <https://web.archive.org/web/20201129113931/https://lockdownsceptics.org/what-sage-got-wrong/>. Commentaar: A. Swenson, 'Coronavirus pandemic is not 'effectively over' as op-ed claims', 30 november 2020, <https://apnews.com/article/fact-checking-9788407587>.

⁵ 'Coronavirus disease (COVID-19) pandemic', WHO, <https://www.who.int/europe/emergencies/situations/covid-19>.

zien dat de Covid-19-vaccins alleen al tijdens de eerste twee jaren van de pandemie wereldwijd ongeveer 14 tot 19 miljoen sterfgevallen hebben voorkomen.⁶

13. Daarnaast heeft Yeadon bijvoorbeeld op 1 december 2020 tevergeefs een verzoek ingediend bij het Europees Geneesmiddelenbureau (het "EMA") om de noodtoestemming voor een Covid-19 vaccin van BioNTech en Pfizer in te trekken.⁷ De reden voor dit verzoek was dat de vaccins onvruchtbaarheid bij vrouwen zouden kunnen veroorzaken, aldus Yeadon. In het verzoek zelf erkent Yeadon echter dat die bewering ongefundeerd is, aangezien er geen bewijs was voor het gestelde vruchtbaarheidsrisico.⁸ Het verzoek is dan ook niet toegewezen.⁹ Bovendien is de stelling dat Comirnaty tot onvruchtbaarheid zou leiden, ongefundeerd gebleven.¹⁰
14. Een volgend voorbeeld van Yeadons ongefundeerde overtuigingen betreft zijn speech van 16 mei 2021. Yeadon stelde daarin onder meer dat mensen zonder symptomen geen Covid-19 zouden kunnen overdragen.¹¹ Dit is onjuist, zo blijkt uit verschillende medische onderzoeken.¹² Yeadon verspreidde in zijn speech nog meer desinformatie, onder meer over de veiligheid en effectiviteit van Covid-19 vaccins.¹³

⁶ The Lancet, Global impact of the first year of COVID-19, 23 juni 2022, toegankelijk via www.thelancet.com/action/showPdf?pii=S1473-3099%2822%2900320-6.

⁷ W. Wodarg en M. Yeadon, 'Petition/motion for administrative/regulatory action', <https://www.scribd.com/document/487135032/Wodarg-Yeadon-EMA-Petition-Pfizer-Trial-FINAL-01DEC2020-en-Unsigned-With-Exhibits>.

⁸ N. Sajjadi c.s., 'United States internet searches for "infertility" following COVID-19 vaccine misinformation', *J Osteopath Med* 121(6), p. 583-587, <https://jom.osteopathic.org/abstract/united-states-internet-searches-for-infertility-following-covid-19-vaccine-misinformation/>.

⁹ 'Comirnaty', EMA, <https://www.ema.europa.eu/en/medicines/human/EPAR/comirnaty>.

¹⁰ Zie bv. <https://www.lareb.nl/mvm-kennis-pagina/Coronavaccin-tijdens-de-zwangerschap> en <https://www.cdc.gov/covid/vaccines/pregnant-or-breastfeeding.html>.

¹¹ 'Fact Check: Ex-Pfizer scientist repeats COVID-19 vaccine misinformation in recorded speech', *Reuters* 20 May 2021, <https://www.reuters.com/article/fact-check/fact-check-ex-pfizer-scientist-repeats-covid-19-vaccine-misinformation-in-recor-idUSL2N2N72CS/>.

¹² Zie bv. M. Johansson c.s., 'SARS-CoV-2 Transmission From People Without COVID-19 Symptoms', *JAMA Netw Open* 2021;4;(1):e2035057, <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/33410879/>.

¹³ 'Fact Check: Ex-Pfizer scientist repeats COVID-19 vaccine misinformation in recorded speech', *Reuters* 20 mei 2021, <https://www.reuters.com/article/fact-check/fact-check-ex-pfizer-scientist-repeats-covid-19-vaccine-misinformation-in-recor-idUSL2N2N72CS/>.

15. Naar aanleiding van de desinformatie die Yeadon verspreidde op sociale media hebben verschillende oud-collega's van Yeadon publiekelijk verklaard dat zij Yeadon niet meer herkennen als de goed geïnformeerde en op bewijs gerichte collega die zij voorheen kenden.¹⁴ Het is duidelijk dat Yeadon niet geschikt is om als onafhankelijk en onpartijdig deskundige te verklaren in deze procedure. Yeadon beschikt niet over de nodige ervaring en kennis om over Covid-19 (vaccins) te verklaren en neemt stellingen in die indruisen tegen brede wetenschappelijke consensus.
16. Ten overvloede: het feit dat [REDACTED] c.s., gezien het bovenstaande, geen belang hebben bij een voorlopig getuigen- en/of deskundigenverhoor, neemt niet weg dat het hen (en [REDACTED] c.s.) vrijstaat om een schriftelijke verklaring van Yeadon op te (laten) stellen en in te brengen (art. 152 lid 1 Rv), waartoe hij kennelijk bereid is.¹⁵ De rechtbank kan een dergelijke verklaring vervolgens naar eigen inzicht waarderen (art. 152 lid 2 Rv). Bourla is er niet op uit om Yeadon de mond te snoeren, of om te voorkomen dat zijn mening naar buiten komt. Bourla ziet simpelweg geen toegevoegde waarde in het horen van Yeadon, aangezien zijn standpunten over de Covid-19 pandemie en vaccinatie al bekend zijn via openbare bronnen en Bourla geen vragen heeft voor Yeadon.

4 CONCLUSIE

17. Op grond van het voorgaande concludeert Bourla dat de rechtbank bij beschikking, voor zover rechtens mogelijk uitvoerbaar bij voorraad:
- (a) [REDACTED] c.s. niet-ontvankelijk zal verklaren in zijn verzoek, althans het verzoek van [REDACTED] c.s. af zal wijzen;
 - (b) [REDACTED] c.s. zal veroordelen in de proceskosten, te vermeerderen met de wettelijke rente als bedoeld in artikel 6:119 BW vanaf veertien dagen na de datum van de uitspraak.

¹⁴ 'The ex-Pfizer scientist who became an anti-vax hero', *Reuters* 18 maart 2021, <https://www.reuters.com/investigates/special-report/health-coronavirus-vaccines-skeptic/>.

¹⁵ Verzoekschrift [REDACTED] c.s., randnr. 16.

Amsterdam, 25 juni 2025

Advocaat

Deze zaak wordt behandeld door mr. D.C. Roessingh, T +31 20 577 1892, M +3165162 1874, E Davine.Roessingh@debrauw.com, en mr. M. Bredenoord-Spoek, T +31 20 577 1066, M +316 5043 1078, E Marieke.Bredenoord@debrauw.com. De Brauw Blackstone Westbroek N.V., Postbus 75084, 1070 AB Amsterdam

Bijlage 1

PELS RIJCKEN

Rechtbank Noord-Nederland, locatie Leeuwarden

Zaak-/rolnummer C/17/199273 / HA RK 25/17

Datum indiening verweerschrift: 24 juni 2025

**Verweerschrift voorlopig
deskundigenverhoor**

inzake

1. de Staat der Nederlanden

waarvan de zetel is gevestigd te Den Haag

2. Everhardus Ite Hofstra

3. Jaap Tamino van Dissel

4. Maria Petronella Gerarda Koopmans

5. Mark Rutte

6. Sigrid Agnes Maria Kaag

7. Hugo Mattheüs de Jonge

8. Ernst Johan Kuipers

9. Diederik Antonius Maria Paulus

Johannes Gommers

10. Wopke Bastiaan Hoekstra

11. Cornelia van Nieuwenhuizen

12. Feike Sijbesma

allen woonplaats kiezende te Den Haag

verweerders

advocaten:

mr. R.W. Veldhuis en mr. M.E.A. Möhring

tegen

1. René Anton

wonende te Leeuwarden

2. Jessica Paula Manubulu

wonende te Brunssum

3. Michael Ronald Staamer

wonende te Leeuwarden

verzoekers

advocaten:

mr. A.G.W. van Kessel en mr. P.W.H. Stassen

1 Inleiding

- 1.1 Verzoekers vragen uw rechtbank om een voorlopige bewijsverrichting te bevelen. Om welke voorlopige bewijsverrichting verzoekers precies vragen, is daarbij wat diffuus: in het verzoekschrift wordt door verzoekers afwisselend gesproken van een voorlopig deskundigenverhoor, van een voorlopig deskundigenbericht, van een combinatie hiervan, of van een getuigenverhoor. Nu in het petitum alleen wordt gevraagd om een verhoor van deskundigen, gaat de Staat ervan uit dat dat het verzoek is dat hier voorligt.¹

Verzoekers hebben verschillende natuurlijke personen in deze procedure betrokken die zich als bewindspersoon, OMT-lid of anderszins hebben ingezet om de coronapandemie te bestrijden. Er bestaat echter geen enkel rechtens te respecteren belang om deze personen in privé in deze procedure te betrekken. Het is vaste rechtspraak dat gedragingen van personen die zien op hun werkzaamheden voor de Staat, moeten worden toegerekend aan de Staat.² Het verweer in dit verweerschrift wordt door de Staat ook steeds gevoerd namens de andere verweerders namens wie dit verweerschrift wordt genomen.

- 1.2 Het verzoek om deze voorlopige bewijsverrichting houdt verband met de op dit moment bij uw rechtbank lopende dagvaardingsprocedure, die [REDACTED] c.s. aanhangig hebben gemaakt tegen verschillende gedaagden, waaronder de Staat (hierna: de hoofdprocedure).³

In die procedure hebben [REDACTED] c.s. op 11 juni 2025 hun conclusie van repliek genomen. De zaak staat nu op de rol van 23 juli 2025 voor het nemen van een conclusie van dupliek door de gedaagden. Vervolgens zal een mondelinge behandeling worden bepaald.

- 1.3 In de hoofdprocedure is de kernstelling van [REDACTED] c.s. dat er sprake zou zijn van opzettelijke en onrechtmatige misleiding, doordat de Nederlandse bevolking door de gedaagden zou zijn opgeroepen om zich te laten vaccineren tegen Covid-19, terwijl gedaagden zouden hebben geweten dat het vaccin niet veilig en effectief was. [REDACTED] c.s. vorderen in die procedure ook een verklaring voor recht met die inhoud. Die kernstelling en vordering worden door [REDACTED] c.s. gebaseerd op de theorie dat er sprake zou zijn van een wereldwijd complot, waarvan gedaagden deel zouden uitmaken. Dat complot zou gericht zijn op het uitvoeren van de 'Great Reset', waarvan

¹ Dat is ook de bewijsverrichting die uit in het lichaam van het verzoekschrift het meest prominent naar voren komt. Mocht uw rechtbank het petitum anders zien, dan geldt het navolgende overeenkomstig ten aanzien van de volgens uw rechtbank voorliggende verzoeken. Specifiek met betrekking tot het horen van personen als getuigen, merkt de Staat op verzoekers in het geheel niet hebben toegelicht van welke relevante gebeurtenissen de door verzoekers genoemde personen getuige zouden zijn geweest, en dat geen van de vragen betrekking heeft op eigen waarnemingen van deze personen, zodat het verzoek (ook) op die grond moet worden afgewezen. Zie Hoge Raad 7 september 2018, ECLI:NL:HR:2018:1433, rov. 3.5.3.

² HR 11 oktober 1991, ECLI:NL:HR:1991:ZC0360, NJ 1993/165, rov. 3.3. Zie ook hof Den Haag 18 juli 2017, ECLI:NL:GHDHA:2017:2033, rov. 10.

³ De zaak wordt behandeld onder zaak/rolnummer: C/17/190788 / HA ZA 23-172.

ook het 'project Covid-19' onderdeel zou zijn. Covid-19 zou niet werkelijk bestaan, en de "Covid-19 injecties" zouden tot (ernstig) letsel en overlijden leiden, en zelfs tot genocide – aldus [REDACTED] c.s.

- 1.4 Verzoekers scharen zich blijkens het verzoekschrift achter de stellingen van [REDACTED] c.s. in de hoofdprocedure. Volgens verzoekers zou de hoofdprocedure van [REDACTED] c.s. zich steeds meer toespitsen op de vraag of de vaccins tegen Covid-19 "een biowapen [zijn] waarmee genocide wordt gepleegd". Verzoekers menen dat een bewijsrechtelijke vaststelling op dit punt "cruciaal" is om te bepalen of zij zich in de hoofdprocedure willen voegen of tussen willen komen.⁴ Om die reden willen verzoekers aan de in het verzoekschrift genoemde personen als deskundigen verschillende vragen voorleggen – waaronder of er sprake is van een 'Great Reset', of de ziekte Covid-19 bestaat, of er een pandemie is geweest, en of de vaccins tegen Covid-19 een biowapen zijn waarmee genocide wordt gepleegd.
- 1.5 De door verzoekers genoemde personen kunnen niet als deskundigen worden aangemerkt, en al helemaal niet als *onafhankelijke* en *onpartijdige* deskundigen. De Staat gelooft ook zonder meer dat de door verzoekers genoemde personen, als zij zullen worden verhoord, de door verzoekers voorgestelde vragen zullen beantwoorden op de door verzoekers voorgestane wijze – te weten dat sprake is van een 'Great Reset', dat de ziekte Covid-19 niet bestaat, dat er geen pandemie is geweest en dat de vaccins tegen Covid-19 een biowapen zijn waarmee genocide wordt gepleegd. De door verzoekers voorgedragen personen hebben dergelijke standpunten immers al eerder publiekelijk uitgedragen.⁵ Verzoekers hebben het dus ook niet werkelijk nodig dat deze personen bij wijze van voorlopige bewijsverrichting als deskundigen worden gehoord om hun rechtspositie te kunnen bepalen. Alleen al om deze reden moet het verzoek worden afgewezen bij gebrek aan belang.
- 1.6 Dat deze personen, als zij worden gehoord, aldus zouden verklaren, betekent ook niet dat daarmee wordt vastgesteld dat het standpunt van verzoekers en deze personen over, kort gezegd, Covid-19 juist is – zoals verzoekers lijken te menen. Er zijn vele (werkelijk) onafhankelijke en onpartijdige deskundigen die het tegendeel zouden verklaren. Het standpunt van verzoekers, en van de door verzoekers genoemde personen, druist immers in tegen de breed bestaande wetenschappelijke consensus: dat de ziekte Covid-19 bestaat, er een pandemie is geweest en de vaccins tegen Covid-19 veilig en effectief zijn. De Staat zou dus ook vele deskundigen bereid kunnen vinden om dat te verklaren, maar het tegenover elkaar zetten van verschillende (partij)deskundigen is niet een behulpzame manier om een geschil te beslechten.
- 1.7 Het horen van de door verzoekers genoemde personen als deskundigen zou het geschil tussen partijen dan ook niet verder brengen. De vraag is ook of dat is wat verzoekers

⁴ Verzoekschrift, onder 1 en 19. Verzoekers spreken overigens afwisselend van tussenkomst en van voeging. Het is dan ook niet duidelijk op welke wijze zij willen interveniëren.

⁵ Zie hierna onder 4.

met het verzoek beogen. Het doel van verzoekers met dit verzoek lijkt vooral te zijn om, met het door een rechter horen van deze personen als deskundige, aan de (inhoud van de) verklaringen van deze personen – ook buiten de procedure om – een zekere legitimiteit toegekend te krijgen. Dat is geen rechtens te respecteren belang, dat het horen van deze personen in rechte zou rechtvaardigen.

- 1.8 De Staat meent dat verzoekers niet-ontvankelijk moeten worden verklaard, althans dat het verzoek moet worden afgewezen. Hierna licht de Staat dit nader toe.

2 Juridisch kader

- 2.1 Op deze procedure – die aanhangig is gemaakt met het verzoekschrift dat op 7 maart 2025 is ingediend – is het nieuwe bewijsrecht van toepassing, zoals dat vanaf 1 januari 2025 geldt.⁶ Ook verzoekers gaan hiervan uit.⁷
- 2.2 De rechter kan op grond van dat nieuwe bewijsrecht op verzoek een voorlopige bewijsverrichtingen bevelen (i) vóóordat de zaak aanhangig is of (ii) als de zaak al wel aanhangig is, maar nog niet op de rol is ingeschreven (art. 196 lid 1 Rv). Tijdens een al lopende procedure kan geen verzoek tot voorlopige bewijsverrichtingen worden gedaan.⁸ Als een zaak loopt, moeten eventuele bewijsverrichtingen namelijk worden bevolen door de rechter aan wie de zaak is toebedeeld.⁹ Die is het beste in staat om te beoordelen of een bewijsverrichting nodig is, en zo wordt voorkomen dat voorlopige bewijsverrichtingen de lopende procedure doorkruisen.¹⁰
- 2.3 Een verzoek tot een voorlopige bewijsverrichting kan voorts worden afgewezen (i) als de informatie die wordt gevraagd niet voldoende bepaald is, (ii) als onvoldoende belang bij de voorlopige bewijsverrichting bestaat, (iii) als het verzoek in strijd is met de goede procesorde, (iv) als sprake is van misbruik van bevoegdheid of (v) als andere gewichtige redenen bestaan die zich verzetten tegen de voorlopige bewijsverrichting (art. 196 lid 2 Rv).

3 Niet-ontvankelijk; strijd met de goede procesorde; misbruik van bevoegdheid

- 3.1 Het verzoek van verzoekers is gedaan terwijl er al een zaak loopt: de procedure van [REDACTED] c.s., waarin verzoekers stellen te willen interveniëren.¹¹ Zoals hiervoor is

⁶ Stb. 2024/62. Zie voor het overgangsrecht: *Kamerstukken II 2021/22*, 35 498, nr. 7, p. 3 en art. XXIIA van de Wet vereenvoudiging en modernisering bewijsrecht (Stb. 2024, 62).

⁷ Verzoekers spreken van een 'Verzoekschrift voorlopige bewijsverrichtingen (ex art. 196 e.v. Rv)'.

⁸ *Kamerstukken II 2019/20*, 35 498, nr. 3, p. 10. Zie ook: Lock, in: *T&C Rv*, commentaar op art. 196 Rv, aant. 1a; G. de Groot, *Civiel deskundigenbewijs* (Burgerlijk Proces & Praktijk nr. 27), Deventer: Wolters Kluwer 2025, nr. 253, 255.

⁹ Zie *Kamerstukken II 2019/20*, 35 498, nr. 3, p. 44.

¹⁰ Zie *Kamerstukken II 2019/20*, 35 498, nr. 3, p. 44.

¹¹ Een 'zaak' in de zin van art. 196 lid 1 Rv is een zaak waarin aan een vordering, verzoek of verweer mogelijk feiten ten grondslag worden gelegd waarover met de voorlopige bewijsverrichting informatie door middel van bewijslevering kan worden verkregen. Zie G. de Groot, *Civiel deskundigenbewijs* (Burgerlijk Proces & Praktijk nr. 27), Deventer: Wolters Kluwer 2025, nr. 255.

toegelicht, kan een verzoek om een voorlopige bewijsverrichting alleen worden gedaan vóórdat de zaak aanhangig is en is het niet mogelijk om voorlopige bewijsverrichtingen te bevelen terwijl de zaak al loopt. Dat betekent dat verzoekers niet-ontvankelijk moeten worden verklaard in hun verzoek.¹²

- 3.2 Als wordt toegestaan dat een derde tijdens een lopende procedure een verzoek kan doen om een voorlopige bewijsverrichting die verband houdt met een al lopende procedure, zou dat ertoe leiden dat de beperking die de wetgever bewust in art. 196 lid 1 Rv heeft neergelegd (alleen voorlopige bewijsverrichtingen vóór de procedure) gemakkelijk kan worden omzeild. Een dergelijke omweg druist ook in tegen de bedoeling van de wetgever met het nieuwe bewijsrecht, dat immers twee smaken kent: bewijsgaring vóór de procedure, of in de procedure.
- 3.3 Het voorgaande geldt in het bijzonder in een geval als dit. Verzoekers lijken geen 'gewone' derden, die overwegen te interveniëren in een lopende procedure. Tussen verzoekers en [REDACTED] c.s. bestaan duidelijke verbanden: verzoekers en [REDACTED] c.s. worden bijgestaan door dezelfde advocaten, verzoekers en [REDACTED] c.s. brengen over en weer in de verschillende procedures elkaars processtukken in, en zowel de procedure van verzoekers als de procedure van [REDACTED] c.s. wordt kennelijk gefaciliteerd door dezelfde stichting: de Stichting Recht Oprecht, die deze procedures ook als één geheel ziet.¹³
- 3.4 Het heeft er dan ook alle schijn van dat het verzoek van verzoekers om een voorlopige bewijsverrichting in feite is bedoeld om bewijs te vergaren voor de lopende procedure van [REDACTED] c.s., en dat zo wordt geprobeerd om de wettelijke beperking van art. 196 lid 1 Rv (tijdens een lopende procedure zijn geen voorlopige bewijsverrichtingen mogelijk) te omzeilen.¹⁴
- 3.5 Toewijzing van het verzoek zou verder resulteren in een onaanvaardbare doorkruising van het procesbeleid van de rechter in de lopende procedure.¹⁵ In hun conclusie van repliek hebben [REDACTED] c.s. verwezen naar deze verzoekschriftprocedure, en vervolgens "datzelfde deskundigenbewijs" ook in de hoofdprocedure aangeboden.¹⁶ Het is aan de rechter in die procedure om, naar aanleiding van het (op dit moment in die procedure nog gaande zijnde) partijdebat tussen de partijen in de hoofdprocedure, uiteindelijk te beoordelen of er in die procedure bewijsverrichtingen nodig zijn – en zo ja, welke dan.¹⁷ Op die manier kan – zo nodig – gericht en proceseconomisch tot bewijsverrichtingen worden overgegaan. De Staat meent overigens dat het partijdebat

¹² Zie ook Rechtbank Gelderland 27 maart 2025, ECLI:NL:RBGEL:2025:2264.

¹³ Dat volgt eruit dat op de website van deze stichting (www.rechtoprecht.online) onder de kop 'De rechtszaak' informatie is opgenomen over zowel de procedure van [REDACTED] c.s., als over deze verzoekschriftprocedure. Op dezelfde website is ook aangekondigd dat de advocaten van verzoekers (die dus ook de advocaten zijn van [REDACTED] c.s.) op evenementen bezoekers zullen informeren over (onder meer) ontwikkelingen in zowel de lopende procedure als in deze verzoekschriftprocedure.

¹⁴ Althans een ander (buiten enige procedure gelegen) doel dient, zie hiervoor onder 1.7.

¹⁵ Zie *Kamerstukken II* 2019/20, 35 498, nr. 3, p. 58. Zie ook T&C Rv, commentaar op art. 196 Rv, aant. 1.

¹⁶ Zie de conclusie van repliek van [REDACTED] c.s., onder 26 en 44 (en ook het bewijsaanbod op p. 52).

¹⁷ Zie Asser Procesrecht/Asser 3 2023/219; Asser Procesrecht/Van Schaick 2 2022/95.

in die zaak daar tot op heden geen aanleiding voor geeft.

- 3.6 Wordt het verzoek in deze verzoekschriftprocedure toegewezen, dan is de mogelijkheid reëel dat er een voorlopige bewijsverrichting plaatsvindt ten aanzien van stellingen waarvoor naar het oordeel van de rechter in de lopende procedure geen bewijslevering nodig is.
- 3.7 Het bovenstaande maakt dat verzoekers niet-ontvankelijk moeten worden verklaard (art. 196 lid 1 Rv), althans dat het verzoek van verzoekers wegens strijd met de goede procesorde en/of misbruik van bevoegdheid moet worden afgewezen (art. 196 lid 2 Rv). Dit geldt te meer in het licht van het navolgende.

4 De voorgestelde 'deskundigen'

- 4.1 Verzoekers hebben vijf personen genoemd die zij als deskundigen zouden willen horen. Het gaat dan om:
- Catherine Austin Fitts.** Zij heeft blijkens de door verzoekers overgelegde bijlage 1 een bachelor geschiedenis, en een master in business administration, en is naar eigen zeggen 'investment advisor, entrepreneur, government official, investment banker'.¹⁸ In haar eigen woorden: "*I am not a scientist. I am not a doctor. I am not a biotech engineer. I am not an attorney. However, I read, listen, appreciate, and try to understand those who are.*".¹⁹ Eerder heeft Fitts zich onder andere als volgt uitgelaten over de mRNA-vaccins: "*The certainty that mRNA technology kills and maims—and that this was known by those who made and released the COVID-19 vaccinations—is priceless intelligence. Having this knowledge gives you the power to protect yourself and the people you love. Your doing so is of the utmost importance to the network of doctors, scientists, and researchers who have worked to understand and communicate these dangers. (...) What you have learned may be priceless intelligence, but it is not convenient. The fact that mRNA technology maims and kills has profound implications. Given who is applying this technology, it radically alters our understanding of whom we can trust—not just about mRNA technology but about a far wider range of issues that touch numerous aspects of our daily life and finances. Off the list of trusted institutions are our governments, including the military and the agencies that regulate health. Off the list is the pharmaceutical industry. Off the list are the many doctors and hospitals that were paid richly to push mRNA vaccines, and even before that to administer harmful and often lethal COVID-19 treatments. Off the list are the media that made war on the hearts and minds of people everywhere, filling them with fear to herd them and*

¹⁸ Zie bijlage 1 bij het verzoekschrift.

¹⁹ <https://solari.com/deep-state-tactics-101-the-covid-injection-fraud-its-not-a-vaccine/>

their children into the mRNA "kill box".²⁰ In een interview omschrijft Fitts wat volgens haar het doel is van de 'Great Reset', namelijk "to make slaves of all of us" – in welk kader zij ook stelt "What COVID19 is, is the institution of controls necessary to convert the planet from democratic process to technocracy. So what we're watching is a change in control, and an engineering of new control systems. So think of this as a coup d'état rather than a virus." – zie ook "Catherine begins the interview by explaining what is The Great Reset, and how it will eventually bring an end to the U.S. dollar as the world's main currency, and be the end of all currencies as we know them as the Central banks introduce a cashless society with a social credit system like China."²¹

- **Mike Yeadon.** Blijkens zijn door verzoekers overgelegde CV heeft Yeadon weliswaar bij Pfizer gewerkt, maar niet op een afdeling die zich bezig houdt met (de ontwikkeling van) vaccins.²² Yeadon claimt dat de vaccins tegen Covid-19 biowapens zijn, en is op die grond een procedure bij het Internationaal Gerechtshof begonnen: *"The criminal complaint is brought against various alleged perpetrators including the Prime Minister of the United Kingdom, Director-General of the World Health Organisation, co-chairs of the Bill and Melinda Gates Foundation, and senior executives of multinational pharmaceutical companies involved in the production of vaccines, for allegedly perpetrating crimes against humanity, war crimes, crimes of aggression and violations of the Nuremberg Code."*²³ Yeadon stelt onder meer: *"So let me just say again, the variants are not different enough to represent a threat to use. You do not need to top up vaccines. They are being made, and the regulators that more or less waved them through. I'm terrified of that. There's no possible benign interpretation of this. I believe that they're going to be used to damage your health and possibly kill you seriously. I can see them. Sensible interpretation, other than a serious attempt at mass depopulation, will provide the tools to do it and plausible deniability because they'll create another story about some biological threats. You'll line up and get your top-up vaccines, and a few months or a year or so later, you will die of some peculiar explicable syndrome, and they won't be able to associate it with the top-up vaccine"*²⁴

²⁰ <https://solari.com/now-available-mrna-vaccine-toxicity-by-doctors-for-covid-ethics-with-afterword-by-catherine-austin-fitts/>. Onderstrepingen toegevoegd.

²¹ <https://medicalkidnap.com/2021/01/01/catherine-austin-fitts-explains-how-the-globalist-billionaires-and-technocrats-are-planning-on-taking-over-the-planet-and-how-we-can-stop-it/>

²² Zie de (later ingediende) bijlage 2 bij het verzoekschrift.

²³ <https://www.cliffedekkerhofmeyr.com/news/publications/2022/Practice/Employment/employment-law-alert-24-january-2022-COVID-19-vaccines-A-crime-against-humanity-The-International-Criminal-Court-to-determine.html> (onderstrepingen toegevoegd).

²⁴ <https://anoointedtube.com/video/87226/a-final-warning-to-humanity-from-former-pfizer-chief-scientist-michael-yeadon-watch-share-with-all-make-this-video-go-viral-mp4/> (onderstrepingen toegevoegd).

- Alexandra Latypova.** Uit het door verzoekers bijgevoegde CV blijkt dat zij een bachelor heeft in vreemde talen en daarnaast een master in business administration.²⁵ Ook Latypova heeft zich eerder al uitgelaten over Covid-19 en de vaccins. Zie: *"Former pharmaceutical executive and researcher Alexandra "Sasha" Latypova has laid out compelling arguments for why the "cartel" that orchestrated the dissemination and uptake of "biowarfare agents" — marketed as "COVID-19 vaccines" — operated with "very clear intent to harm" and to execute a "mass genocide of Americans."*²⁶ Zie verder: *"As Latypova has explained, the DoD [U.S. Department of Defense] managed to classify these "vaccines," not as medicines or pharmaceuticals but as "COVID countermeasures" under the authority of the military, which means they are not required to comply with U.S. law governing the manufacturing quality, testing, effectiveness, safety, and labeling of medical products. (...) The evidence is overwhelming that there is an intent to harm people by the COVID 19 injections, so-called 'vaccines,' and other nonsensical COVID response measures implemented in lockstep by governments all over the world," she explained" (...) "There is obviously malignant policy from the government. We know that they're lying. We know that they're covering up. They're gaslighting the families of those killed and injured by these shots," Latypova summarized. And thus, this demonstrates a "very clear intent to harm through all these actions. And at this point, everything should be deemed intentional. All of the injury and death toll, should be deemed completely intentional." "We found that these products are dirty, contaminated, do not conform at all to what the label says. And they're hugely toxic by design," she said. "They should all be stopped immediately, and this should be investigated properly. And we should bring those responsible to justice, to accountability. Until that happens, we cannot move on from this," Latypova said. "We have to focus on this more and focus especially on prosecution and bringing those responsible to justice".²⁷*
- Katherine Watt.** Blijkens het door verzoekers bijgevoegde CV heeft Watt een bachelor in de filosofie en natuurwetenschappen, beschikt zij over een 'Paralegal Studies Certificate' en is zij werkzaam geweest als paralegal en als schrijfster en uitgeefster.²⁸ Eerder heeft zij zich als volgt uitgelaten: *"On January 24, 2023 Katherine Watt was an attendee at a press conference that discussed the ongoing emergency use rollout of bioweapons being marketed as Covid vaccines. She discussed the legal framework for which this is happening and provides ways to circumvent the WHO/BIS/DOD initiatives that undermine sovereignty." "During a Zoom press conference in January,*

²⁵ Zie bijlage 3 bij het verzoekschrift.

²⁶ <https://www.lifesitenews.com/news/toxic-by-design-researcher-explains-why-us-defense-depts-covid-vax-operation-shows-intent-to-harm/> (onderstrepingen toegevoegd).

²⁷ <https://www.lifesitenews.com/news/toxic-by-design-researcher-explains-why-us-defense-depts-covid-vax-operation-shows-intent-to-harm/> (onderstrepingen toegevoegd).

²⁸ Zie bijlage 4 bij het verzoekschrift.

Watt discussed the legal framework used for the emergency use rollout of the bioweapons being marketed as "covid vaccines." "I would not call them [Department of Defence] DoD vaccines. I would call them DoD weapons," she said. Adding that using legislation they are constructing the walls of what they call the "kill box." The "kill box" is a military term used to describe a three-dimensional area reference that enables timely, effective coordination and control and facilitates rapid attacks. Describing the covid-19 kill box, Watt said: "What the DoD and the World Health Organisation intend to do – and have gotten quite far in doing but have not completely reached their goals – is to set up the entire world as their geographic terrain; their target population as all the people in the world [and] the duration of their campaign as permanent.".²⁹ Watt heeft ook een 'Notice of War Crimes' geschreven, met daarin onder meer de tekst: "If you have been promoting or using products known as 'Covid-19 vaccines' on patients since December 2020, you have been participating in fraud, mass murder and war crimes, because medical countermeasures (MCMs), covered countermeasures, and prototype products are DoD-contracted bioweapons intended and effective for injuring, sickening and killing recipients,"; "The "global chemical and biological warfare program to sicken, injure and kill targets" using lethal bioweapons being fraudulently labelled as marketed and promoted as "covid-19 vaccines."³⁰

- **Joseph Sansone.** Blijkens het door verzoekers bijgevoegde CV heeft Sansone een PhD in de psychologie, is hij gespecialiseerd in klinische hypnose en onder meer werkzaam geweest als therapeut.³¹ Sansone is in Amerika een rechtszaak begonnen om Covid-19 vaccins verboden te krijgen *"because they are biological and technological weapons of mass destruction"*; *"the complaint also seeks declaratory judgements that the COVID 19 injections and all mRNA injections violate Weapons of Mass Destruction"*. In die (verloren) rechtszaak is door Sansone ook een verklaring ingebracht (afkomstig van de door verzoekers in hun verzoekschrift ook genoemde Francis Boyle), waarin staat *"It is my expert opinion that, 'COVID-19 nanoparticle injections' or mRNA nanoparticle injections' or 'COVID-19 injections' meet the criteria of biological weapons and weapons of mass destruction."*³²

4.2 Deze door verzoekers genoemde personen zijn niet aan te merken als (objectieve en onpartijdige) deskundigen.³³

²⁹ <https://expose-news.com/2023/02/26/covid-injections-are-weapons-of-the-covid-19-kill-box/> (onderstrepingen toegevoegd); https://www.youtube.com/live/q9mFc4_5S0A?feature=share.

³⁰ <https://expose-news.com/2023/02/26/covid-injections-are-weapons-of-the-covid-19-kill-box/>
³¹ Zie bijlage 5 bij het verzoekschrift.

³² <https://www.truth11.com/florida-lawsuit-seeks-injunction-to-prohibit-mrna-nanoparticle-injections-because-they-are-bioweapons/>; <https://josephsansone.substack.com/>

³³ Zie GS Burgerlijke Rechtsvordering, art. 194 Rv, aant. 1.4; GS Burgerlijke Rechtsvordering, art. 190 Rv, aant. 3.3; G. de Groot, Civiel deskundigenbewijs (BPP nr. 27) 2025/2.

- 4.3 De door verzoekers genoemde personen beschikken niet over de daarvoor benodigde kwalificaties. Bovendien hebben deze personen, zoals uit het voorgaande blijkt, zich eerder al uitgelaten over, kort gezegd, (de vaccins tegen) Covid-19. Dat hebben zij gedaan op een wijze die weliswaar strookt met de visie van verzoekers (en [REDACTED] c.s.), maar die lijnrecht indruist tegen de breed bestaande wetenschappelijke consensus (dat er een Covid-19-pandemie heeft plaatsgevonden, dat de Covid-19-vaccins zijn ontwikkeld met het doel die pandemie te bestrijden en dat de vaccins veilig en effectief zijn).
- 4.4 Het is gelet op het voorgaande niet alleen al duidelijk op welke wijze deze personen zullen verklaren, maar ook dat die verklaringen – anders dan verzoekers menen – geen “onomstotelijk bewijs” zullen opleveren van de stellingen van verzoekers (en [REDACTED] c.s.). Dat maakt dat bij het horen van deze personen als deskundigen onvoldoende belang bestaat, althans dat sprake is van misbruik van bevoegdheid.

Als er al grond zou zijn voor de door verzoekers verzochte voorlopige bewijsverrichting (wat volgens de Staat niet zo is), en er dus naar het oordeel van uw rechtbank deskundigen zouden moeten worden gehoord over de vraag of de vaccins tegen Covid-19 “een biowapen [zijn] waarmee genocide wordt gepleegd”, dan zullen er in dat kader daadwerkelijke – objectieve en onafhankelijke – deskundigen moeten worden gehoord.

5 Verdere afwijzingsgronden

- 5.1 Het verzoek moet voorts worden afgewezen, omdat er ook om de volgende redenen onvoldoende belang bestaat bij de voorlopige bewijsverrichting en/of sprake is van misbruik van bevoegdheid en/of strijd met de goede procesorde.
- Bewijs kan ook schriftelijk worden verkregen
- 5.2 Er bestaat er geen belang bij een voorlopig deskundigenverhoor, omdat verzoekers het gewenste voorlopige bewijs ook op andere wijze kunnen verkrijgen. Dat maakt ook dat het verzoek in strijd is met de goede procesorde en/of dat sprake is van misbruik van bevoegdheid.
- 5.3 Verzoekers stellen immers zelf dat de personen die zij als deskundigen zouden willen laten horen, zich bereid hebben verklaard om medewerking te verlenen aan een deskundigenverhoor en/of een deskundigenbericht.³⁴ Deze personen zijn dus bereid om een schriftelijk deskundigenbericht aan verzoekers te doen toekomen. Het soort bewijs dat deze personen zouden moeten leveren, is ook bij uitstek een vorm van bewijs dat zich leent voor een schriftelijk stuk (en niet voor een verhoor). Bovendien hebben deze personen, zoals hiervoor is toegelicht (onder 4), zich in openbare bronnen al uitgebreid uitgelaten over de kwesties waarover verzoekers een

³⁴ Verzoekschrift, § 16.

deskundigenverhoor willen. Het is daarmee ook al duidelijk wat deze personen in een deskundigenverhoor zouden verklaren. Verzoekers hebben dan ook géén verhoor van deze personen nodig om hun rechtspositie te kunnen bepalen. Als zij de mening van deze personen daarvoor willen gebruiken, kunnen zij zich baseren op de al beschikbare uittalingen in openbare bronnen, of deze personen om een schriftelijk stuk vragen.

Het verzoek om de door verzoekers genoemde personen als deskundigen te horen stuit er overigens ook op af dat een voorlopig deskundigenbericht een minder bezwaarlijke voorlopige bewijsverrichting is dan een voorlopig deskundigenverhoor. Ook daarom moet het verzoek om een voorlopig deskundigenverhoor worden afgewezen.³⁵

Geen noodzaak om bewijs veilig te stellen

- 5.4 Verzoekers stellen dat hun belang bij een deskundigenverhoor gelegen zou zijn in het veiligstellen van bewijs.
- 5.5 De wetgever heeft in het kader van het nieuwe bewijsrecht toegelicht dat de vrees dat bewijs verloren zal gaan – de oorspronkelijke gedachte achter het (nu geschrapte) art. 186 lid 2 Rv (oud) – niet langer gegrond is. De rechter kan namelijk op grond van art. 87 lid 1 en 3 Rv zowel ambtshalve als op verzoek van partijen in elke stand van een lopende procedure een mondelinge behandeling bevelen waarop getuigen of partijdeskundigen worden gehoord, zo nodig met spoed. Bovendien hebben partijen de mogelijkheid om op schrift gestelde verklaringen in het geding te brengen.³⁶
- 5.6 Het is ook niet noodzakelijk om de door verzoekers genoemde personen te horen om bewijs veilig te stellen. Ook in dat verband volstaat het om de verklaringen van deze personen op schrift te stellen.³⁷ Op die (minder bezwaarlijke) manier kan het door verzoekers gewenste bewijs ook worden veiliggesteld. Een voorlopige bewijsverrichting is daarvoor niet nodig.
- 5.7 Overigens hebben verzoekers geenszins onderbouwd dat er een reëel risico bestaat dat bewijs verloren zal gaan. Uit niets blijkt dat het te verwachten valt dat de door verzoekers genoemde personen op korte termijn niet meer in staat zullen zijn om te verklaren. Als verzoekers hier werkelijk vrees voor zouden hebben, valt ook niet in te zien waarom zij niet al eerder verklaringen van deze personen op schrift hebben laten stellen.

³⁵ Vgl. *Kamerstukken II 2019/20*, 35 498, nr. 3, p. 62.

³⁶ Zie *Kamerstukken II 2019/20*, 35 498, nr. 3, p. 43-44.

³⁷ Vgl. *Kamerstukken II 2019-2020*, 35 498, nr. 3, p. 44: "Daarnaast bestaat voor partijen nog de mogelijkheid om in voorkomende gevallen op schrift gesteld verklaringen van getuigen in de procedure te brengen."

Het gaat om een juridisch geschilpunt

- 5.8 Verzoekers stellen in de inleiding van het verzoekschrift: *“Verzoekers hebben deze procedure [de hoofdprocedure] op de voet gevolgd, zijn zelf slachtoffer van de Covid-19 (mRNA) injecties [bedoeld is: vaccins] en zien dat de procedure zich steeds meer toespitst op de vraag of de Covid-19 (mRNA) injecties een biowapen is waarmee genocide wordt gepleegd, of niet. Een bewijsrechtelijke vaststelling op dit punt is voor verzoekers cruciaal om de beslissing te nemen om in de bodemprocedure met een eigen vordering tussen te komen.”* (onderstreping toegevoegd). Het verkrijgen van een antwoord op die vraag (zijn de vaccins tegen Covid-19 een biowapen waarmee genocide wordt gepleegd) is volgens verzoekers de reden om in deze procedure om een voorlopige bewijsverrichting te vragen.
- 5.9 Die vraag is echter niet feitelijk, maar juridisch van aard – en datzelfde geldt voor veel van de door verzoekers geformuleerde onderliggende vragen.³⁸ Juridische vragen moeten worden door de rechter worden beantwoord, en kunnen niet worden beantwoord door een deskundige.³⁹ Een voorlopig deskundigenbericht over juridische vragen is om die reden niet toelaatbaar. Er bestaat dan ook geen belang bij het horen van deskundigen over juridische vragen.

Overigens herkent de Staat ook niet het beeld dat de hoofdprocedure zich steeds meer zou toespitsen op de door verzoekers geformuleerde vraag.⁴⁰

Reële kans op afwijzing interventie lopende procedure

- 5.10 De lopende procedure bevindt zich in een vergevorderd stadium. Op 11 juni 2025 hebben [REDACTED] c.s. hun conclusie van repliek genomen, en op 23 juli 2025 staat de zaak voor conclusie van dupliek.
- 5.11 De mondelinge behandeling van dit verzoekschrift zal plaatsvinden op 9 juli 2025 en daarna zal een beschikking worden gewezen. Vervolgens zal, als het verzoek al wordt toegewezen, een deskundigenverhoor moeten worden gelast op een datum waarop de vijf genoemde personen en partijen aanwezig kunnen zijn. De lopende procedure zal tegen die tijd zeer waarschijnlijk al zijn uitgeconcludeerd (zie art. 218 Rv).
- 5.12 Hoe dan ook is de kans reëel dat de incidentele vordering tot voeging of tussenkomst zal worden afgewezen, gelet op het vergevorderde stadium waarin de betreffende procedure zich (dan) bevindt. Een andere uitkomst zou in strijd zijn met de goede procesorde. Een verdere complicatie van die procedure (door een voeging of tussenkomst), zou leiden tot onredelijke vertraging van die procedure. Dat wringt te

³⁸ HR 22 februari 2019, ECLI:NL:HR:2019:272, rov. 3.3.5; G. de Groot, Civiel deskundigenbewijs (Burgerlijk Proces & Praktijk nr. 27), Deventer: Wolters Kluwer 2025, nr. 17, 271.

³⁹ HR 22 februari 2019, ECLI:NL:HR:2019:272, rov. 3.3.5.

⁴⁰ In de repliek in de hoofdprocedure stellen [REDACTED] c.s. overigens ook alleen dat zij van mening zijn dat het debat “*zich hierop behoort toe te spitsen*”. Conclusie van repliek, onder 65 (onderstreping toegevoegd).

meer nu die procedure – door verschillende processuele verwickelingen buiten de Staat om, en een door [REDACTED] c.s. gevraagde en verkregen zeer ruime termijn voor de conclusie van repliek – inmiddels al bijna twee jaar in eerste aanleg loopt. Ook dat is een grond om de incidentele vordering tot voeging of tussenkomst (die tot nadere proceshandelingen zou nopen) af te wijzen.⁴¹ Er bestaat ook daarmee geen belang bij het verzoek om een voorlopig deskundigenverhoor.

Verzoekers noemen terloops nog de mogelijkheid om zelfstandig een nieuwe procedure aanhangig te maken.⁴² Dat verzoekers dit werkelijk overwegen, is niet aannemelijk: volgens het verzoek is de hoofdprocedure de aanleiding voor het verzoek, nu de hoofdprocedure zich zou “toespitsen” op de genoemde vraag (over biowapens en genocide in verband met covid-vaccinaties), het verzoekschrift is voor het overige geheel toegespitst op hun interventie in de lopende hoofdprocedure,⁴³ en het ligt bepaald niet voor de hand dat verzoekers (met dezelfde advocaten en dezelfde stellingen, en gefaciliteerd door dezelfde stichting) een nieuwe, in feite identieke, procedure zullen starten terwijl de procedure van [REDACTED] c.s. nog loopt.

6 De aan de voorgestelde personen te stellen vragen

- 6.1 Tot slot merkt de Staat op dat – als er al deskundigen zouden moeten worden gehoord – de aan te wijzen *deskundigen* alleen kunnen worden gehoord over *feitelijke* vragen, die *relevant* zijn voor het bepalen van de rechtspositie van verzoekers. Veel van de vragen die verzoekers voorstellen voldoen hier niet aan.
- 6.2 Een groot deel van de vragen die verzoekers voorstellen houdt geen verband met wat volgens verzoekers de kernvraag zou zijn waarop de voorlopige bewijsverrichting moet zien (of de vaccins tegen Covid-19 “*een biowapen [zijn] waarmee genocide wordt gepleegd*”), maar zijn veel breder van aard. Die vragen zijn voor de hoofdprocedure dus ook volgens verzoekers zelf niet relevant.⁴⁴
- 6.3 Dat sterkt de gedachte dat het verzoek is ingestoken om (voor [REDACTED] c.s.) bewijs te vergaren voor de hoofdprocedure, althans een ander (buiten die procedure gelegen) doel dient: het toegekend krijgen van een zekere legitimiteit aan de verklaringen van deze personen – wat evenmin een rechtens te respecteren belang oplevert, en bovendien maakt dat sprake is van misbruik van bevoegdheid.
- 6.4 Verder wijst de Staat op het volgende.
 - Vragen over de Covid-19-pandemie en Covid-19-vaccins. Verzoekers stellen voor om aan Yeadon, Latypova en Sansone vragen voor te leggen over de

⁴¹ HR 28 maart 2014, ECLI:NL:HR:2014:768, rov. 4.4.2.

⁴² Verzoekschrift, § 5.

⁴³ Verzoekschrift, § 1-3, 9, 13-14, 19.

⁴⁴ Vgl. gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 16 mei 2023, ECLI:NL:GHARL:2023:4224, rov. 3.4.

Covid-19-pandemie en de regulering, veiligheid en effectiviteit van de mRNA-vaccins tegen Covid-19.⁴⁵ Geen van deze personen beschikt over de benodigde kwalificaties om die vragen te beantwoorden. De Covid-19-pandemie en de regulering, veiligheid en effectiviteit van vaccins behoren niet tot het vakgebied van deze personen.⁴⁶ Dat geldt ook voor de vraag of de Covid-19-vaccins kwalificeren als biowapens.⁴⁷ Bovendien gaat het hier om een vraag van juridische kwalificatie.⁴⁸ Dergelijke vragen dienen zo nodig te worden beantwoord door de rechter in de hoofdprocedure, en niet door een deskundige.⁴⁹

- Vragen over Amerikaans recht. Verzoekers stellen voor om Latypova en Watt verschillende vragen te stellen over Amerikaans recht.⁵⁰ Wat de relevantie is van deze vragen, lichten verzoekers niet toe en valt niet in te zien. Het Amerikaanse recht is niet van toepassing op de hoofdprocedure. Er bestaat dan ook geen belang bij vragen over dat recht. De Staat laat dan nog daar dat de voorgedragen personen geen aantoonbare voldoende specialistische kennis van het Amerikaanse recht hebben, en dat voor zover er wel reden zou bestaan om deskundigen te horen over het Amerikaanse recht, het voor de hand ligt dat het Internationaal Juridisch Instituut wordt ingeschakeld.⁵¹
- Vragen over Nederlands (c.q. internationaal) recht. Verzoekers stellen voor om aan Yeadon en Sansone de vraag te stellen of met Covid-19-vaccins een genocide wordt gepleegd.⁵² Aan Watt willen zij de vraag voorleggen of de personen die de vaccins hebben voorgeschreven, ingekocht en toegediend hebben deelgenomen aan oorlogsmisdaden en/of genocide.⁵³ Dit zijn juridische vragen, en het is aan de rechter in de hoofdprocedure om hierover zo nodig te oordelen.⁵⁴ Hoe dan ook: de genoemde personen beschikken niet over de benodigde kennis van het Nederlandse (of internationale) recht om deze vragen te beantwoorden.
- Overige vragen. Van een groot aantal van de door verzoekers voorgestelde vragen valt niet in te zien wat de relevantie is voor de beoordeling van verzoekers of zij zich al dan niet willen voegen of tussen willen komen in de hoofdprocedure. Dat geldt bijvoorbeeld voor de vragen: "*Wat is de relatie*

⁴⁵ Zie voor die vragen: Yeadon, vraag 1-7; Latypova, vraag 1-2, 4-5; Sansone, vraag 1-4.

⁴⁶ G. de Groot, *Civiel deskundigenbewijs* (Burgerlijk Proces & Praktijk nr. 27), Deventer: Wolters Kluwer 2025, nr. 59.

⁴⁷ Zie voor die vragen: Yeadon, vraag 8; Latypova, vraag 1, 6; Sansone, vraag 5.

⁴⁸ Het begrip biowapen wordt omschreven in art. 1 lid 1 van het Verdrag tot verbod van de ontwikkeling, de productie en de aanleg van voorraden van bacteriologische (biologische) en toxine wapens en inzake de vernietiging van deze wapens'.

⁴⁹ HR 22 februari 2019, ECLI:NL:HR:2019:272, rov. 3.3.5.

⁵⁰ Zie voor die vragen: Latypova, vraag 3; Watt, vraag 1-4.

⁵¹ G. de Groot, *Civiel deskundigenbewijs* (Burgerlijk Proces & Praktijk nr. 27), Deventer: Wolters Kluwer 2025, nr. 16.

⁵² Zie voor die vragen: Yeadon, vraag 9; Sansone, vraag 7.

⁵³ Zie voor die vraag: Watt, vraag 6.

⁵⁴ HR 22 februari 2019, ECLI:NL:HR:2019:272, rov. 3.3.5; G. de Groot, *Civiel deskundigenbewijs* (Burgerlijk Proces & Praktijk nr. 27), Deventer: Wolters Kluwer 2025, nr. 17, 271.;

tussen de regelgevende functies en beslissingen van de US-Food and Drug Administration (US-FDA) met betrekking tot de internationale handel in virussen, gentherapieën en andere biologische producten, en andere regelgevende instanties buiten de Verenigde Staten, in het bijzonder in Europa?", en "Was de ontwikkelingen en/of toediening van de Covid-19 (mRNA) injecties [vaccins] een militair project?".

- 6.5 De door verzoekers voorgestelde vragen zijn dan ook irrelevant, ongeschikt voor beantwoording door een deskundige, en/of behoren niet tot het expertisegebied van de voorgedragen personen. Ook om deze redenen dient het verzoek te worden afgewezen.

7 Conclusie

De Staat concludeert:

- i. tot niet-ontvankelijkheid van verzoekers in hun verzoek, althans tot afwijzing van het verzochte;
- ii. met veroordeling van verzoekers in de kosten van het geding, zulks met bepaling dat over die proceskostenveroordeling de wettelijke rente verschuldigd zal zijn met ingang van de vijftiende dag na de datum van het te dezen te wijzen beschikking;
- iii. met veroordeling van verzoekers in de nakosten, conform het liquidatietarief begroot op € 178 dan wel, in het geval van betekening, op € 270;
- iv. met verklaring dat deze proceskostenveroordelingen uitvoerbaar bij voorraad zijn.

Advocaat

behandeld door	R.W. Veldhuis en M.E.A. Möhring
correspondentie	Postbus 11756, 2502 AT Den Haag
telefoon	+31 70 515 3793
e-mail	reimer.veldhuis@pelsrijcken.nl
zaaknr	11023859